

Avdelningen för ekonomi och styrning
Ekonomisk analys
Ulf Lennartsson
Tfn direkt 08-452 77 48
ulf.lennartsson@skl.se
EJ

Frågor beträffande avtal om pensionsförsäkring med fortlöpande premieinbetalning och om partiell inlösen av pensionsutfästelse

Inledning

Det finns ett behov av ökad kunskap om de alternativ som står till buds för kommuner och landsting när det gäller att finansiera framtida pensionsutbetalningar. Ett av dessa alternativ är så kallad försäkring av vissa pensionsåtaganden. För att få denna kunskap avser Sveriges Kommuner och Landsting gå ut med information till sina medlemmar som i många fall står inför strategiska beslut om denna hantering.

Vi vänder oss därför till de försäkringsbolag som är aktiva inom detta område med ett antal specificerade frågor som vi hoppas kunna få svar på inför denna information.

Bakgrund

En aktuell fråga i många kommuner och landsting är hur man kan finansiera framtida ökade pensionsutbetalningar. I ett cirkulär nr 2005:96 från Sveriges kommuner och landsting belystes de tre olika former som i huvudsak finns för att lösa den frågan.

1. Tillföra medel för pensionsreserver i egen balansräkning.
2. Teckna försäkring hos pensionsförsäkringsbolag (kompletterande ålderspension/KAP-KL resp. inlösen av intjänad pensionsrätt).
3. Sätta undan medel till pensionsstiftelse.

Det finns också även ett fjärde ickevalsalternativ, nämligen att inte bygga upp några särskilda medel för kommande pensioner. Detta innebär att alla framtida pensionsutbetalningar belastar ekonomierna det år de inträffar. Så sker i majoriteten av kommunerna och landstingen och är inte egentligen uttryck för en beslutad strategi. Det är snarare en följd av att kommunen/landstinget helt enkelt inte har haft utrymme att sätta av särskilda medel och då är inget av de tre alternativen

ovan aktuellt. Flera överväger dock en strategi som innebär att man vill sätta undan särskilda tillgångar för pensionerna. Det är här de tre nämnda alternativen kommer in.

Cirkuläret har föranlett en hel del samtal och kommentarer från främst medlemmar men också andra intressenter som försäkringsbolag. Främst har det kommit önskemål om en fördjupning av innebörden av de olika alternativen, och särskilt då försäkringsalternativen.

De önskemål som kommit beträffande försäkringslösning kan sammanfattas enligt följande:

En beräkning av vilka kostnader som försäkringslösning kan innebära för kommunen/landstinget jämfört med övriga alternativ.

Det är också angeläget att veta vilka risker kunden tar i försäkringsalternativen och vad försäkringsbolaget står som garant för. På vilket sätt är alternativet en försäkring i ordets egentliga bemärkelse och inte enbart en kapitalförvaltning? Olika riskscenarier bör belysas. Det efterfrågas också konsekvensbeskrivningar av vad som sker om försäkringsbolaget inte ekonomiskt klarar sitt åtagande och vad som i sådant fall kan återfalla på kommunen/landstinget.

En annan fråga som kommit gäller kredit/motpartsrisken. Vad händer om valt försäkringsbolag blir uppköpt eller ekonomiskt instabilt och det inte går att flytta sina tillgångar?

Önskemål har också framförts om en genomgång av försäkringsavtalen och vad som ingår i de premier som kunden betalar.

Mot bakgrund av de synpunkter och önskemål om fördjupning som kommit, har en arbetsgrupp bestående av ekonomer från några kommuner och landsting/regioner formulerat nedanstående frågor angående försäkringsalternativen. För att kunna ge kommuner och landsting en bra information är det angeläget att dessa frågor besvaras så snart som möjligt.

Frågor om försäkring av pensionsåtaganden

Omfattning av försäkringsavtalen

1. Vilka fördelar innebär försäkring av pensionsåtaganden jämfört med avsättning till pensionsstiftelse respektive förvaltning av medel i egen balansräkning?
2. Vilka förmåner omfattas av försäkringsavtalen och vilka omfattas inte (FÅP, f.d. KÅP, efterlevandeskydd, premiebefrielseförsäkring etc.)? Vilka personal- och politikergrupper kan bli föremål för försäkring?
3. Många kommuner och landsting delar på själva administrationen av pensioner och försäkring av dessa åtaganden. Det kan också bli fallet vid upphandling

av försäkring i nytt bolag. Vilka blir konsekvenserna i sådant fall och skiljer sig kostnaderna i så fall jämfört med om administration och försäkring sköts av ett och samma bolag?

Premier och avgifter, beräkning och beståndsdelar

4. Hur är premien sammansatt? Vilka antaganden om ränta ingår i skuldberäkningen? Hur beräknas avkastningen som ligger till grund för premieberäkningen enligt försäkringsavtalet? Vad händer om kapitalförvaltningen inte genererar den avkastning som förutsatts?
5. Vad händer ekonomiskt om det inträffar avvikelser från gjorda antaganden (Till exempel livslängd eller förändringar till följd av beslut i pensionsnämnden). Justeras premien efter faktiska utfall?
6. Ingår kostnaden för pensionsadministration i paketet om en kommun/ett landsting avtalar om försäkring?

Vad händer vid vissa förändringar?

7. Vad händer om inte försäkringsbolagets samlade tillgångar räcker till fullgörandet av sina åtaganden t.ex. på grund av inflation eller andra förändringar som påverkar åtagandet som försäkrats?
8. I vilken omfattning kan medel i en överskottsfond användas till att täcka kostnader för kommunens/landstingets pensionsförmåner. I vilken omfattning är den tillgänglig och är det några kostnader förknippade med att utnyttja fonden?
9. Kan kommunen/landstinget upphöra med premieinbetalningen? Vad händer då?
10. Kan kommunen/landstinget flytta det inbetalade kapitalet till annat försäkringsbolag till exempel vid ny upphandling av försäkringsgivare?

Kapitalförvaltningen

11. Kan kommunen/landstinget påverka hur och av vem kapitalet förvaltas?
12. Hur ser tillgångsallokeringen ut enligt den finanspolicy/de placeringsriktlinjer som gäller för det förvaltade pensionskapitalet.
13. I vilken mån kan eventuella etiska riktlinjer hos kommunen tillåtas påverka kapitalförvaltningen?

Ulf Lennartsson